

Tots els quals detallo en *E.T.C.* II, 123.

Ens referiem, a tot això, al *Bosc de Borén*, extensa boscúria elevada per damunt del poble de Ribera de Cardós (XXI, 181); i, al capdavant, no gaire lluny de *Borén*: uns 15 k. al SE. (separats només per la vall d'Unarre, que s'hi interposa). Per a *Borente* és també *buru* una base excel·lent en l'aspecte topogràfic, car d'allí vénen els barranc que davallen fins al poble de Ribera. Potser s'afegiria a **Buruen* (> *Borén*) el sufix *-ti?* No és inconcebible, car segons la gramàtica basca «el verbo con el sufijo *-n* del relativo [ahora genitiu] puede recibir los afijos como cualquier nombre con artículo» (LzMendizábal, *Lengua Vasca*, 145), amb exs. com «ikusi duten-an-kin etorri naiz» «he venido con quienes lo han visto». Tenint en compte que la gramàtica del basc pallarès seria paral·lela (si bé amb detalls incerts, sens dubte diferents) aquest afegit és concebible, i en tot cas ens permetria mantenir l'etimologia per a tots dos noms.

Però crec que hi ha una altra explicació més ben fundada: que en tots dos es tracti d'una base *BURUNDE*, 'el viarany, el camí, del cap'; que, si hi ha una alternança *INDE*/*INTE* explicaria fonèticament tots dos noms: en l'un, assimilat *-enne* segons la norma catalana (així el doc. de 908), i a la fi, amb l'apòcope catalana, *Borén*; en l'altre, menys catalanitzat, com a nom d'un lloc menys important, conservació integral de *-INTE* > *-ente*. El segon membre és més conegut en la variant *inda* «senda, vereda», de la qual dona exs. i cites Mitxelena (*Apell.*, § 322), en noms compostos; però, fora de composició, és *inde*, tal com alternen *ezne/ezna* 'llet', *ate/ata* 'porta' etc. Tenim dret, doncs, a suposar *BUR(U)-INDE* > *Borén*. I aquest, en sentit topo-semàntic, és encara millor, car *Borén* és justament al capdamunt del camí que mena al poble des de la vall d'Àneu; i al bosc de *Borente* hi van a parar tots els corriols que puguen des de Ribera cap a llevant.

El duplicat *INTE* en lloc de *inde* també el podíem esperar, puix que en *Benante*, i *Calberante* tenim una variant ibèrica *anti* del basc *andi* 'gran', com ja ho hem explicat, en *E.T.C.* I, 123, 141.

En el Bearn, ja quasi arran de la frontera ling. basca, trobo una bona confirmació d'aquesta etim. de *Borén*: *Le Bouren*, explica P. Raymond (*Di. Top. BPyr.*) és el «ruisseau» que desemboca al Gave d'Osau en el te. de Laruns, quasi dalt de tot de la vall d'Ossau, i és clar que pel fons de la vall d'aquest riuet ha de pujar un camí cap a la frontera aragonesa: doncs, també aquí 'el viarany del capdamunt'.

¹ En aquest, llegit *Boron*, amb l'error de lect. *e/o* freqüent segons la lletra d'aquest temps: en el mateix doc. hi ha *Benescarre* err. per *Bonestarre* i *Beldis* per *Boldis*. — ² Altres mots bascos en què podríem pensar són *behor* 'egua' (Mitxelena, *Apell.*, § 66) i *bihur* 'tort' (Mitx., *Apell.*, § 166), però els descarto perquè aquests tenen *-rr* final, que davant l'afegit *-en* hauria fet **Borrén*.

Borés, V. Bora

BORGES, *Borja* etc.

Variants que ha pres en la nostra toponímia el mot àrab *būrġ* 'torre', que s'estudien a l'article *borja* del *DECat* (II, 116-187), amb ampliacions al que ja es digué en *BDC* XXII, 252.¹

LES BORGES BLANQUES (de vegades dit *Les Borges d'Urgell*).

PRON. MOD.: *lez bórzes*, 1920 (a Belltall), *lez bórġes* (a Juneda), a l'Albi *bórzes* i a St. Martí de Maldà *bórġes*, observant a tots dos llocs que ells no ho diuen amb article; gentilici: *buržēns* o *bo-* a Belltall i Sta. M. de Maldà, *borġins* a Juneda; 1935: *lez bórzes* (Llardecans), i així ho sento a molts pobles del camp de Tarragona i de la Baixa Segarra, els anys 1955 i 1956. Als Torms, 1936, tenien consciència que mentre allà és «comarca de Les Garrigues, cap a *lez bórzes* ja és l'Urgell alt» (XII, 5.21).

DOC. ANT. Crec que és referènc a aquesta vila un doc. de 1273 en què es parla de «Sant Martí d'Amaldà, Ces Belianes, *Selvà*, Arbeca i *Borges de Salevà*» (*Itin. de Jaume I*, p. 479); MiretS no hi posa accent més que a *Selvà*, nom que troba novament en un doc. del mateix any, on va citat junt amb St. Martí i *Les Belianes*, però sembla que totes dues variants han de venir d'un mateix mot àrab: que llavors haurà de ser *Salevā*; 2 1291-1327: «datum in *Borgis Albis*» (doc. de Jaume II, Finke, *Acta Arag.* I, p. x, LXXI); 1328: *Les Borges* (*BABL* v, 119); 1359: *Lesborges* (*CoDoACA* XII, 16); 1375: *Borgiis* (SerraV, *Pinós Mtpl.* I, 351); 1384: «dada en --- *les Borges*» (Rubió, *Doc. Cult. C. Migeval* II, 276).

LES BORGES DEL CAMP.

PRON. MOD. 1920: *lez bórġas* Riudoms, Maspujols i el Morell; gentilici: *alburġēns* a Riudoms, *buržēns* o *-ġēns* a Maspujols i el Morell; 1934: *lez bórġes* a la Bisbal de Falset, *lez bórzes* a Cabassers.

DOC. ANT. La dada més antiga és que en el S. XII era un feu de la Mitra de Tarragona (*GGC* 647). 1359: *Les Borges* (*CoDoACA* XII, 38).

Torrent de NA BORGES.

Borja havia estat el nom d'una poss. mallorquina te. Sta. Margalida, que el m. Despuig anomena *Borga* (evident grafia de *borġa*). Avui d'aquesta poss. en diuen *Nə bórġas* («des de Na-Borges fins a Capellans» XLI, 24.14), és ja a la r. d'Artà, a 4 k. de mar, torrent amunt (Masc. 12I28). També a Artà sento: «entre Son Doblons i *Na Borges*», i «Costa de *Na Borges*» (XLI, 27.21 i 30.21).

Però aquí no hi hagué cap dona que donés el nom: es tracta de la personificació mallorquina dels noms de lloc tal com diuen *Na Còrb* (per a 'roca del Corb') o *Na-Garcies* te. Sta. Margalida, heretat al costat de la desembocadura del Torrent, mentre que Despuig hi posa *Garcias* com a nom d'una «guarda». D'aquesta possessió degué pendre nom el llarg *Torrent de Na Borges* (Despuig escriu *Tnt. de Na Borja*, que degué ser la forma primitiva). És el curs fluvial més impor-